

ВІКТИМОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

Волковська А.С., - слухач магістратури ННІПФПСКМ НАВС

Насильство в сім'ї є актуальною проблемою сьогодення. На жаль, необхідно констатувати, що сім'я як осередок суспільства, без підтримки держави та її інституцій, не завжди спроможна виконувати свої головні функції, зокрема щодо забезпечення належного добробуту та виховання дітей. Відповідно до статті 1 Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», насильство в сім'ї – будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і завдають йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю. Запобігання злочинності є головним напрямом і практичною задачею всіх пізнаманітних зусиль держави і суспільства в сфері боротьби з антигромадськими злочинними проявами.

Віктимологічні заходи запобігання насильства в сім'ї являють собою раціональний і гуманний спосіб боротьби, що передбачає не покарання, а передусім вдосконалення умов життєдіяльності людей і їх виховання. У даний час склалася певна система віктимологічної профілактики злочинності, принципи побудови і функціонування якої мають конкретну спрямованість. Цю систему утворюють відповідні суб'єкти і об'єкти профілактики, зміст профілактики, матеріальне і правове її забезпечення. Разом з тим необхідність подальшого розвитку і вдосконалення всієї системи віктимологічної профілактики не викликає сумнівів.

Заходи попередження насильства в сім'ї необхідно включати в окремі розділи програм боротьби зі злочинністю. Узагальнення й аналіз кримінологічної літератури з цього питання дозволяє визначити, що в загальному виді спеціальні розділи такої програми повинні містити:

Заходи, спрямовані на виявлення джерел (осередків) криміногенного впливу насильства в сім'ї: а) виявлення неблагополучних сімей; б) устанавлювання джерел негативного впливу насильства в сім'ї; в) виявлення випадків сімейної конфліктності; г) виявлення випадків дитячої бездоглядності; д) устанавлювання серед членів родин десоціалізованих осіб; є) виявлення родин, члени яких раніше були засуджені чи притягнуті до адміністративної відповідальності; ж) устанавлювання сімей з низькими матеріальними доходами; з) виявлення сімей із психологічною несумісністю їхніх членів чи підданими депресії.

Заходи, спрямовані на попередження дитячої бездоглядності: а) підвищення виховних функцій сімей неповнолітніх правопорушників; б) усунення причин безконтрольної поведінки підлітків; в) відновлення порушеного контакту між батьками і дітьми; г) створення мережі дитячих притулків.

Заходи, що забезпечують узяття на профілактичний облік неблагополучних сімей і постійний контроль за станом взаємовідносин в них: а) збирання інформації про такі сім'ї в єдиний орган у кожному районі;

б) направлення інформації про такі сім'ї в компетентні органи. Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» до органів та установ, на які покладається здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї, відносить: 1. Спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань попередження насильства в сім'ї, яким визначено Міністерство соціальної політики України, а також відповідні управління місцевих державних адміністрацій. 2. Відповідні підрозділи органів внутрішніх справ, до яких належать служба дільничних інспекторів міліції та кримінальна міліція у справах дітей

органів внутрішніх справ. 3. Органи опіки і піклування. 4. Спеціалізовані установи для осіб, які вчинили насильство в сім'ї, та жертв такого насильства, до яких належать: – кризові центри для членів сімей, у яких вчинено насильство в сім'ї або існує реальна загроза його вчинення (далі – кризові центри); – центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї. в) аналіз та оцінка інформації про вжиті заходи.

Заходи, спрямовані на підтримку сім'ї: а) стимулювання сімейного життя; б) вирішення матеріальних і житлових проблем сім'ї; в) вирішення питань зайнятості сімейних осіб і неповнолітніх; г) вирішення проблем благоустрою й обслуговування житлових масивів.

Заходи, спрямовані на розвиток сфери сімейного дозвілля: створення й розвиток нових, більш досконалих і розгалужених форм організації сімейного дозвілля.

Заходи психологічної корекції сімейних відносин: а) створення служб, що надають допомоги в оздоровленні сімейних відносин; б) усунення психологічної несумісності між членами сім'ї; в) забезпечення механізму своєчасного лікування осіб, що виявляють відхилення в психіці.

Заходи, спрямовані на розвиток мережі суспільних формувань правоохоронної спрямованості метою позитивного впливу на сімейну сферу: а) надання пільг таким формуванням; б) введення спрощеного порядку їхнього створення.

Примусові заходи відповідно до норм цивільного, сімейного, житлового, адміністративного, кримінального законодавства. Вони

здійснюються шляхом застосування діючих норм відповідної галузі права з поступовим посиленням методів впливу до правопорушників адекватно їх поведінці з додержанням принципів справедливості й гуманізму.

Заходи щодо постійного послаблення криміногенного впливу на сім'ю і неповнолітніх на регіональному і районному рівнях передбачають розробку рекомендацій по забезпеченню захисту і стабілізації сім'ї, надання їй різних видів підтримки.

З упевненістю можна стверджувати, що держава повинна ефективно реагувати на випадки насильства в сім'ї та забезпечувати повну реабілітацію тих, хто пережив це насильство. На мою думку, головне завдання сьогодні - не ліквідація наслідків насильства в сім'ї, а його попередження. Необхідними заходами з попередження сімейно-побутового насильства, насамперед, повинні бути популяризація Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», стимулювання як громадськості, так і органів влади та місцевого самоврядування до його більш широкого застосування, і зрештою, підвищення рівня ознайомленості громадян з їх природними і охоронюваними законом правами.

ПРОФІЛАКТИЧНИЙ ОБЛІК ТА ПОРЯДОК ЗНЯТТЯ З ПРОФІЛАКТИЧНОГО ОБЛІКУ ОСІБ, ЩО ВЧИНИЛИ НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї

Корольчук В.В., кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, ст.науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи НАВС

Спеціальним заходом попередження насильства в сім'ї є взяття на профілактичний облік та зняття з профілактичного обліку членів сім'ї, які вчинили насильство в сім'ї.

На профілактичний облік члени сім'ї, які вчинили насильство в сім'ї, ставляться тільки після винесення їм дільничним інспектором міліції або працівником кримінальної міліції у справах дітей офіційного попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї.

Організація проведення індивідуально-профілактичної роботи служби дільничних інспекторів міліції визначена розділом 13 Наказу МВС від 11.11.2010 № 550 «Про затвердження Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України» (далі – Положення № 550-2010).

Профілактичний облік - це комплекс заходів щодо запобігання, попередження, фіксації та припинення протиправних дій, а також взяття на облік та накопичення відомостей щодо категорії осіб, які